

26. jún 2015

Vyššie príjmy z korporátnej dane a výkonnejšej ekonomiky

Prognóza daňových a odvodových príjmov na roky 2014 - 2018 (jún 2015)

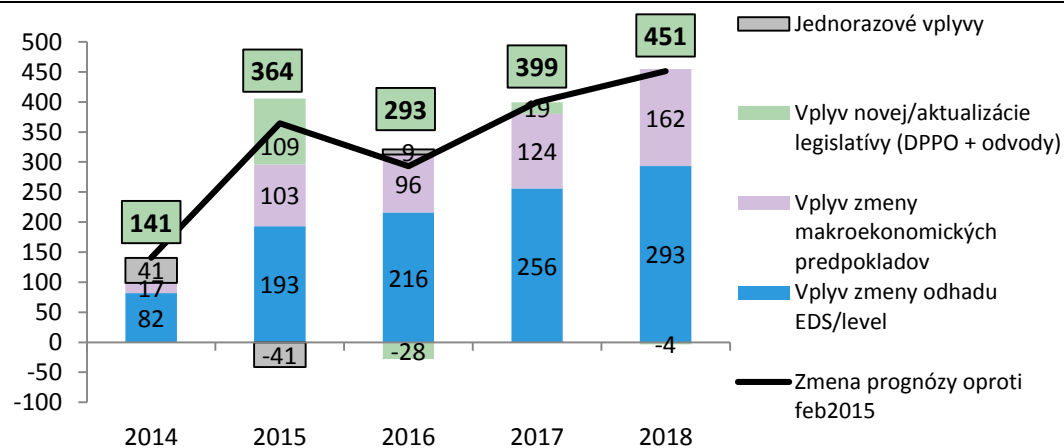
Martina Alexová, Eduard Hagara, Ján Remeta

Vďaka rýchlejšiemu rastu ekonomiky a vyššej úspešnosti výberu zvyšujeme odhad daňových a odvodových príjmov v roku 2015 o 364 mil. eur (0,5 % HDP). Oproti februárovej prognóze zvyšujeme rast príjmov aj v nasledujúcich rokoch o 0,4% HDP v roku 2016 a o 0,5 %HDP v rokoch 2017 a 2018. Na základe podaných daňových priznaní a ďalších informácií dodatočne revidujeme príjmy roka 2014 o 141 mil. eur (0,2 % HDP) nahor.

Positívny trend pokračuje na celom horizonte

Positívny trend vo výbere daní z posledného obdobia pokračuje, aj aktuálna prognóza daňovo-odvodových príjmov verejnej správy¹ zvyšuje odhad príjmov vo všetkých rokoch. **Zvýšenie výnosu v roku 2015 o 364 mil. eur je ovplyvnené aj jednorazovým vplyvom aktualizácie vplyvov uplatňovania odvodovej odpočítateľnej položky. Výrazne vyšší výnos oproti februárovej prognóze odhadujeme aj v rokoch 2016-2018, o 293, 399 a 451 mil. eur.** Februárový odhad príjmov v roku 2014 revidujeme o 141 mil. eur smerom nahor². Aktualizácia daňových príjmov je založená na júňovej prognóze makroekonomického vývoja³ a aktuálnych informáciách o výbere daní.

Graf 1: Zmena prognózy daní oproti februáru 2015⁴ (v mil. eur)

zdroj: IFP

Výkonnejšia ekonomika prispeje k vyšším príjmom tretinou

Makroekonomický vývoj zvýši daňové príjmy v rokoch 2015-2018 o 103 až 162 mil. eur. Rast celkového výkonu ekonomiky a zamestnanosti výrazne prispeje k zvýšeniu daňových príjmov na celom horizonte prognózy. Korekcia odhadovanej spotreby domácností má na výnos nepriamych daní len mierny vplyv, ktorý je v prípade DPH kompenzovaný dynamickejšími vládnymi investíciami a medzispotrebou.

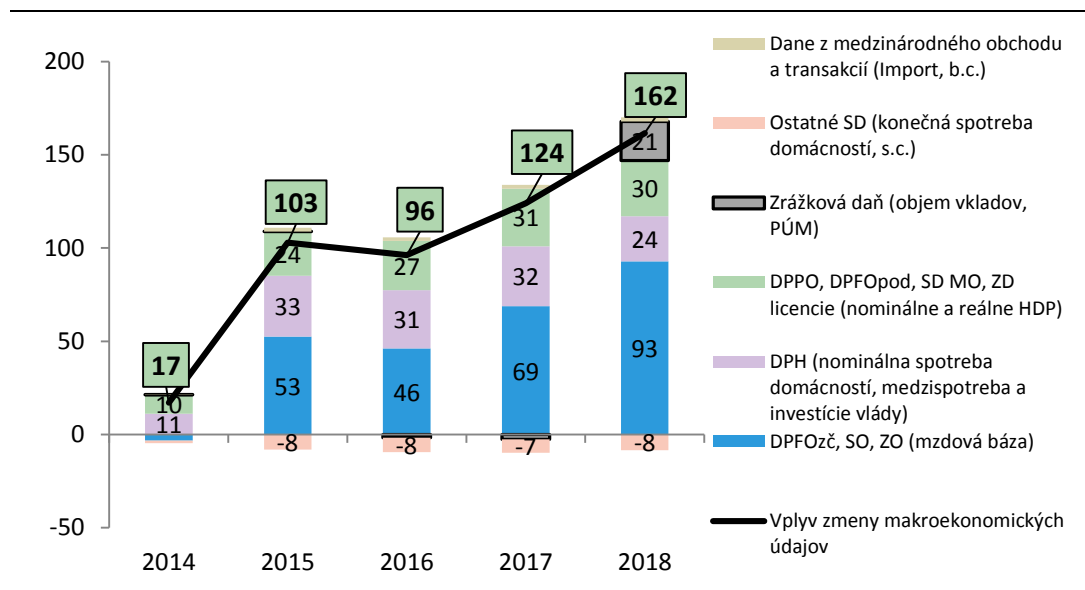
¹ Ďalej len daňových príjmov.

² Táto revízia zlepšuje deficit verejných financií za rok 2014 vo finálnej, októbrovej notifikácii.

³ **Komentár** k prognóze makroekonomického vývoja je zverejnený na stránke IFP

⁴ Rozdelenie jednotlivých vplyvov vychádza z **manuálu** na vyhodnotenie prognóz.

Graf 2: Vplyv makroekonomickej prognózy na odhad daní⁵ (v mil. eur)

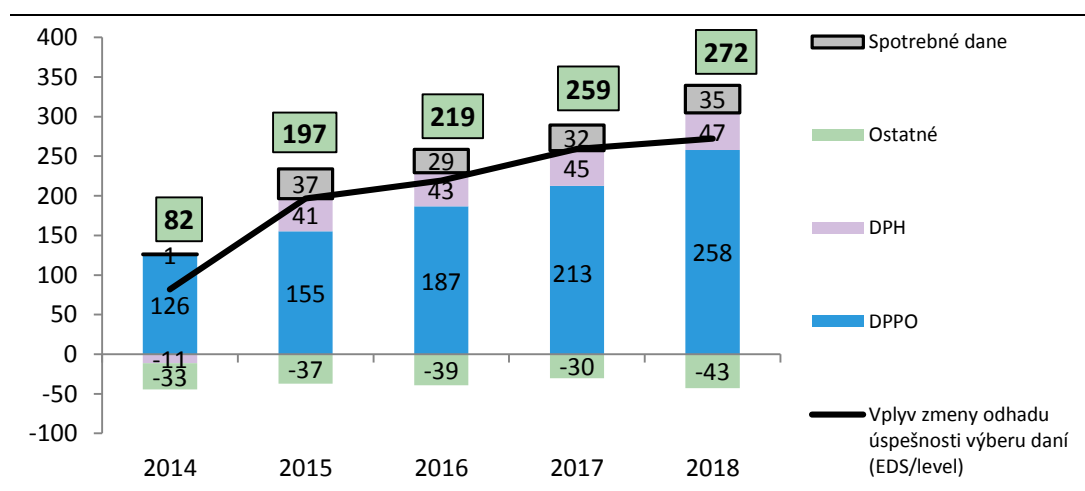

zdroj: IFP

Úspešnosť výberu daní zlepšuje prognózu o dve tretiny

Približne dve tretiny zlepšenia prognózy v 2016-2018 prináša vyššia úspešnosť výberu daní, ktorá zvyšuje prognózu v prognózovanom období o 197 až 272 mil. eur. Okrem lepšieho výberu daní v prvom štvrtroku oproti februárovej prognóze sme premietli do prognózy aj informácie o podaných daňových priznaniach DPPO a odkladoch. Najvýraznejšie sa úspešnosť výberu⁶ prejavila na dani z príjmu právnických osôb, v menšej miere u DPH a spotrebnej dani z minerálnych olejov.

Graf 3: Vplyv zmeny odhadu úspešnosti výberu (EDS) na prognózu daní (v mil. eur)

zdroj: IFP

Skokanom roka je korporátna daň

Najvýznamnejšia pozitívna zmena je spojená s výberom dane z príjmov právnických osôb. Odhad výnosu tejto dane zvyšujeme v roku 2014 o 135 mil. eur. Revízia vychádza z informácií z doteraz podaných približne dvoch tretín daňových priznanií za zdaňovacie obdobie 2014. Pre veľké spoločnosti s odkladom podania daňového priznania je v odhade zapracovaná informácia o predpokladanej daňovej povinnosti, ktorú poskytuje Finančná správa SR (FS SR). Podľa aktuálneho odhadu dosiahol medziročný rast výnosu DPPO za

⁵ Dane sú zaradené do jednotlivých kategórií podľa toho, ktorý makroekonomický agregát má na ne najvýraznejší vplyv. SD = spotrebné dane, DPFOpod = DPFO podnikanie, DPFOzč = DPFO závislá činnosť, SD MO = spotrebná daň z minerálnych olejov, SO = sociálne odvody, ZO = zdravotné odvody.

⁶ Úspešnosť výberu daní je meraná efektívnou daňovou sadzbou.

rok 2014 13%, čo ďaleko predstihuje rast ekonomiky. Výber korporátnej dane bol posilnený aj **vyššou úspešnosťou výberu DPH**⁷. Komplexnejšie zhodnotenie jednotlivých faktorov bude možné až na jeseň, keď budú k dispozícii takmer kompletne individuálne daňové priznania PO za rok 2014. Pokračujúci rast ziskovosti potvrdzujú aj údaje za prvý kvartál 2015. Vzhľadom na vývoj v posledných rokoch predpokladáme, že rast výnosu dane bude v rokoch 2016-2018 mierne predstihovať rast ekonomiky.

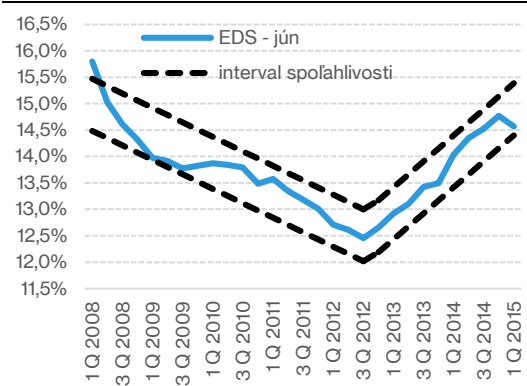
DPH nad úrovňou predchádzajúceho odhadu

V prípade **DPH** prišlo po deviatich kvartáloch rastu úspešnosti výberu (meranej EDS) **v prvom kvartáli 2015 k miernej korekcii**, ktorá však zatiaľ nepredstavuje významnú zmenu v aktuálnom trende. Zároveň bola **úspešnosť výberu DPH v prvom štvrtroku stále nad úrovňou konzervatívneho predpokladu z februárovej prognózy**⁸. Aktuálny odhad je založený na predpoklade udržania úspešnosti výberu DPH na úrovni prvého kvartálu 2015. Okrem zapracovanej novej makroekonomickej prognózy bude výnos DPH v roku 2015 ovplyvnený aj štandardnou kontrolnou činnosťou.

Stabilizácia objemu otvorených kontrol nadmerných odpočtov

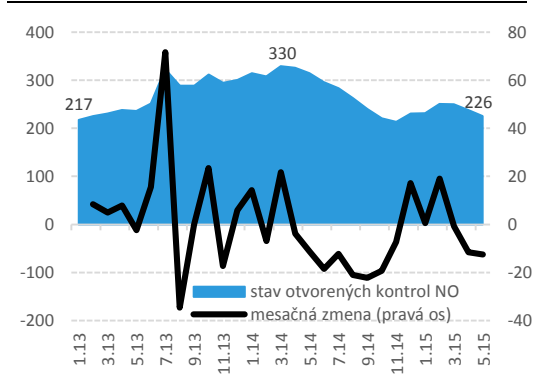
Po roku 2014, kedy FS SR vo výraznejšej miere uzatvárala kontroly nadmerných odpočtov (NO) z predchádzajúcich rokov, sa objem otvorených kontrol NO stabilizoval. Mierny pokles otvorených kontrol NO v apríli a máji 2015 a vyplatenie NO z dodatočných daňových priznaní zapríčinili zaostávanie hotovostného výnosu DPH oproti daňovým priznaniam aktuálne spadajúcim do roku 2015. Tento nesúlad veľmi mierne zníži odhadovaný aktuálny výnos v roku 2015.

Graf 4: Úspešnosť výberu DPH (EDS) v 1.kvartáli 2015⁹ mierne klesla

Zdroj: IFP

Graf 5: Objem otvorených kontrol NO a mesačný prírastok (mil. eur)

Zdroj: IFP

Nižšie priebežné uplatňovanie OOP na úkor vyššieho ročného zúčtovania

Prognóza odvodových príjmov je ovplyvnená aktualizáciou odhadu legislatívnych zmien. Aktuálne informácie indikujú, že **priebežné uplatňovanie odvodovej odpočítateľnej položky (OOP) na zdravotných odvodoch je nižšie ako sme očakávali**. Na základe dostupných informácií od VŠZP **predpokladáme, že si veľká časť poistencov neuplatní nárok na OOP priebežne, ale až pri ročnom zúčtovaní**. Do februárovej prognózy bol zapracovaný odhad, že si OOP bude priebežne uplatňovať 90% poistencov s nárokom na ňu. V súčasnosti z celkového počtu približne 400-tisíc poistencov VŠZP, ktorí by si mohli uplatniť nárok na OOP, si ho uplatňuje len približne štvrtina. Na základe tohto vývoja sa **jednorazovo zvyšujú aktuálne príjmy zo zdravotných odvodov v roku 2015 o 120 mil. eur, keďže ročne**

⁷ Vyššia úspešnosť výberu DPH sa viacerými kanálmi premieta aj v lepšom výbere DPPO (napr. zvýšenie vlastnej daňovej povinnosti u subjektov, ktoré krátili tržby, či zníženie viacnásobného a umelého zahrňovania faktúr do účtovníctva a pod.).

⁸ Vo februárovej prognóze sme očakávali stabilnú EDS na úrovni priemeru posledných troch kvartálov

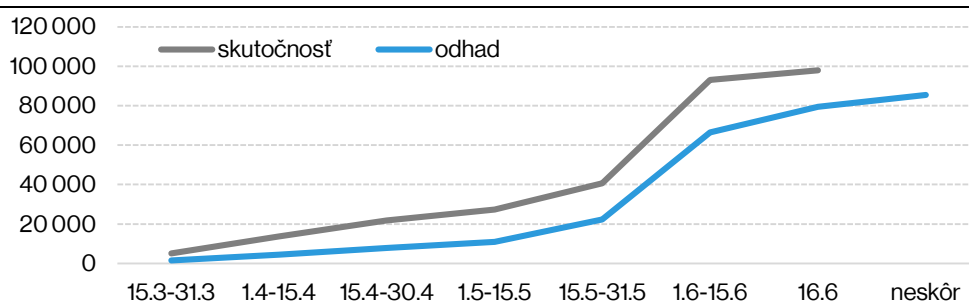
⁹ Pri odhade EDS sa prešlo na upravené daňové priznania - kombináciu priznaní pred kontrolou vlastnej daňovej povinnosti a s riadkom kontrolóra nadmerných odpočtov. Takto kombinované priznania lepšie vysvetľujú vývoj DPH a vykazujú nižšiu celkovú odchýlku výnosu.

zúčtovanie zdravotných odvodov za rok 2015 realizované v budúcom roku akruálne spadá do roku 2016. Odhad pre roky 2016-2018 je touto zmenou ovplyvnený výrazne menej, v priemere o 8 mil. eur.

Druhý pilier opustilo cez sto tisíc sporiteľov

V prípade **sociálnych odvodov aktualizujeme vplyv otvorenia II. piliera na základe takmer finálnych informácií.** Vo februárovom odhade sme počítali s 85 tisíc vystupujúcimi sporiteľmi¹⁰ a celkovým presunom majetku vo výške 312 mil. eur. Na základe najnovších dostupných informácií zo 16. júna 2015 sme aktualizovali počet vystúpených sporiteľov na 107 tisíc, a celkový hotovostný vplyv na 411 mil. eur. Počet vystupujúcich je síce vyšší ako očakávaný, no akruálne príjmy zvyšujeme len o 4 mil. eur ročne na 12 mil. eur v roku 2015 a 21 mil. eur v roku 2016. **Odhladnuc od aktualizácie legislatívnych vplyvov** (OOP a otvorenie II. piliera) bol **aktuálny výber odvodov blízko februárovej prognóze.**

Graf 6: Odhad a skutočné saldo výstupu sporiteľov v II. pilieri (vystupujúci – vstupujúci)

zdroj: IFP, SP

BOX: Predbežné výsledky daňovej licencie

Z doteraz spracovaných dvoch tretín daňových priznaní (DP) vychádza statický vplyv daňovej licencie na úrovni 51,7 mil. eur, pričom licenciu zaplatilo niečo vyše 69 tisíc podnikov (45% zo všetkých podaných DP). U zvyšnej tretiny odložených DP očakávame podobné úrovne platenia daňovej licencie. Za uvedeného predpokladu dosiahne celkový **statický vplyv** licencie 78 mil. eur v roku 2014.

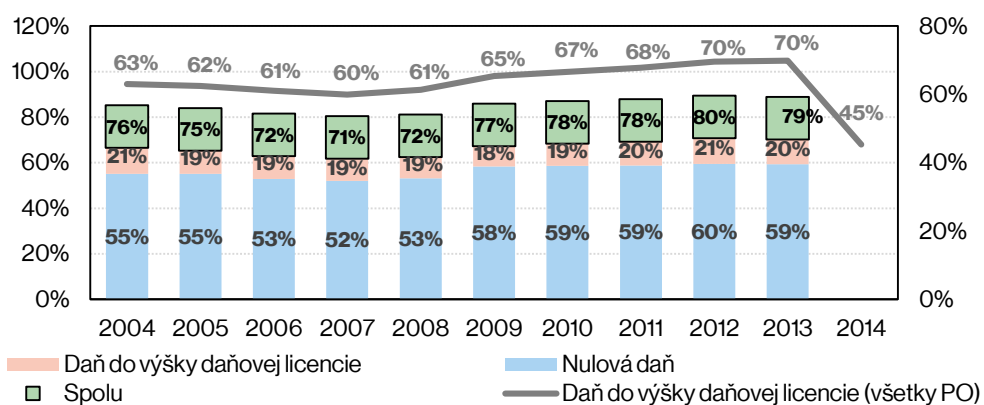
Dostupné údaje z DP za minulé roky a agregátny údaj o spracovaných priznaniach 2014 navyše naznačujú **značný dynamický efekt** daňovej licencie. **Niektoré firmy vďaka existencii licencie priznali vyšší zisk a daňovú povinnosť, než v minulosti bez nej.** Podiel firiem s nulovou daňovou povinnosťou sa dlhodobo (od roku 2004) pohyboval na úrovni 55% až 60% percent. Ďalších 20% firiem v sledovanom období zaplatilo daň do úrovne jednotlivých pásiem daňovej licencie. Spolu to predstavuje 70 až 80% podnikateľských subjektov (resp. 60 až 70%¹¹), ktorých malo zavedenie daňovej licencie v roku 2014 ovplyvniť (viac v Grafe 7).

Doteraz spracované údaje z roku 2014 hovoria, že daňovej licencií podliehalo len 45% subjektov, oproti stabilnému podielu 60 až 70%, ktorý by jej podliehal počas rokov 2004 až 2013. V roku 2014 tak **historicky najviac subjektov priznalo daňovú povinnosť**, ktorá prevýšila hranice jednotlivých typov licencií. Pre finálne zhodnotenie dynamického fiškálneho vplyvu bude potrebné zanalyzovať individuálne DP, ktoré budú k dispozícii najskôr koncom tohto roka.

¹⁰ Jedná sa o čistý počet vystupujúcich, resp. počet vystupujúcich – počet vstupujúcich sporiteľov

¹¹ Ak sa pozeráme na podiel voči všetkým právnickým subjektom, teda aj tým, ktoré nepodliehajú daňovej licencií, ale majú povinnosť podávať daňové priznanie (najmä neziskový sektor a pod.)

Graf 7: Rozdelenie PO založených za účelom podnikania podľa daňovej povinnosti

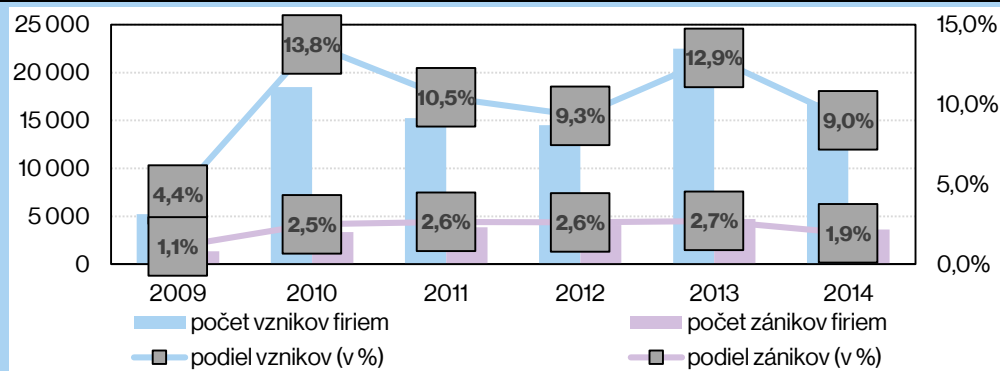
zdroj: IFP, FS SR (individuálne daňové priznania 2004-2013, agregát 2014)

V slovenskej verejnej diskusii rezonuje debata ohľadne ekonomických vplyvov zavedenia diferencovanej minimálnej dane. Viacero hlasov naznačovalo, že nad rámec deklarovanému záujmu vyčistenia obchodného registra o spoločnosti, ktoré nevykonávajú žiadnu ekonomickú činnosť, bude mať zavedenie licencie výrazný vplyv aj na rušenie aktívnych spoločností.

Predbežná analýza štvrtročne aktualizovaných individuálnych údajov z registra organizácii ŠÚSR neodhaluje **signifikančný vplyv licencií na vývoj počtu podnikov**. Porovnaním údajov z registra k 30. júnu 2014 je možné vidieť, že počet zanikajúcich firiem sa medziročne v roku 2014 výraznejšie nemenil. Naopak, v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka poklesol (Graf 8)¹². Spojenie individuálnych údajov z registra s údajmi z DP nám navyše umožnilo porovnať charakteristiky zanikajúcich firiem. Práve v poslednom dostupnom období (od júna 2013 do júna 2014) **zanikol najväčší podiel firiem, ktoré nevykonávali žiadnu ekonomickú činnosť** (nemali príjem) v predchádzajúcom zdaňovacom období. Kým v rokoch 2009 a 2010 sa tento podiel pohyboval na úrovni 55% a v rokoch 2011 až 2013 na úrovni 70 až 75%, v roku 2014 dosiahol až 80%.

Z predbežnej analýzy dostupných údajov vyplýva, že **motivácia na rušenie firiem do polovice roka 2014 kvôli zavedeniu licencie nebola výrazná**, a zasahovala najmä neaktívne firmy. Pre finálne zhodnotenie jej vplyvu ale bude nevyhnutné vyhodnotiť medziročnú zmenu vývoja podnikov s ich príslušnými ekonomickými a finančnými charakteristikami ku koncu roka 2013 a 2014.

Graf 8: Vývoj firiem v rokoch 2009 až 2014 (medziročná zmena k 31.6.)

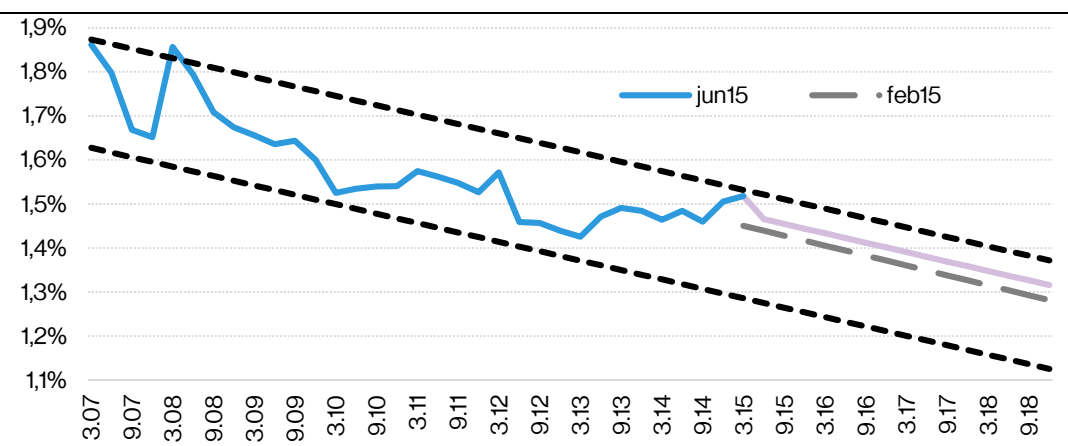
zdroj: IFP, individuálne údaje z registra organizácií ŠÚSR

¹² Abstrahuje od logického potenciálne rýchlejšieho nábehu zánikov smerom ku koncu roka

Rastúca úspešnosť výberu dane z minerálneho oleja

Lepšie plnenie spotrebnej dane z minerálneho oleja oproti odhadu z februára sa prejaví v zvýšenom odhade výberu na rok 2015 o 19 mil. eur. Výnos zo spotrebnej dane z minerálnych olejov v minulosti zaostával za rastom ekonomiky. Na postupný nárast rizík u spotrebnej dane z minerálnych olejov poukázala aj naša analýza daňovej medzery¹³. V prvom štvrťroku 2015 bolo zaznamenané zvýšenie úspešnosti výberu spotrebnej dane, zatiaľ z dlhodobejšieho pohľadu menej výrazné. V prognóze preto zatiaľ konzervatívne zachováваме klesajúci trend úspešnosti výberu tejto dane, a upravili sme len jeho úroveň. **Ostatné spotrebné dane sa vyvíjajú v súlade s februárovým odhadom.** Výraznejšiu zmenu prinášajú len nové legislatívne úpravy pre tabakové výrobky, ktoré zvýšia výnos dane z tabaku v rokoch 2017-2018.

Graf 9: Spotrebná daň z minerálnych olejov, vývoj EDS

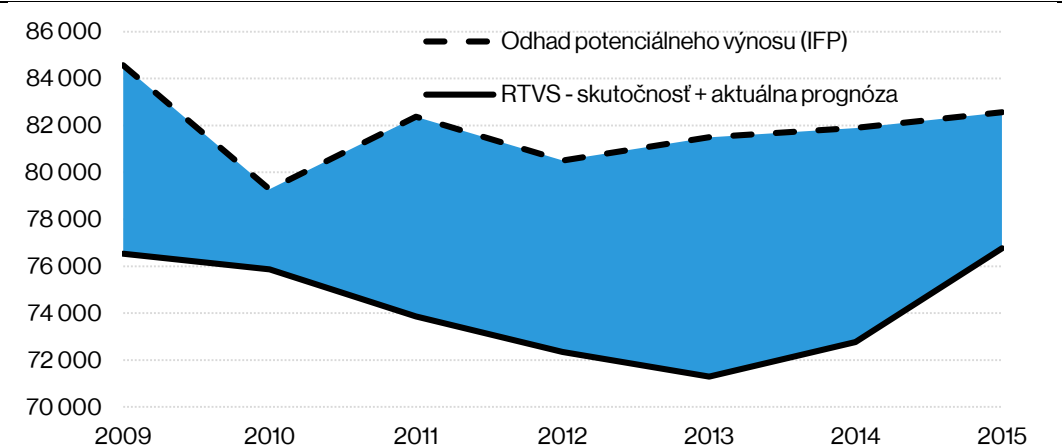

zdroj: IFP

Rast efektívnosti výberu úhrad za RTVS

Vo vývoji **úhrad za služby verejnosti poskytované RTVS** nastal po dlhoročnom poklese v roku 2015 zvrat (viac v komentári **IFP 2015/04**). Aj po očistení o platby z decembra 2014 vo výške 1,6 mil. eur, ktoré boli na účet RTVS pripísané až v januári 2015, bol za prvých päť mesiacov zaznamenaný medziročný nárast úhrad RTVS o 5%. Pre rok 2015 očakávame celkový výnos z úhrad na úrovni 78,4 mil. eur, čo je nárast oproti poslednej prognóze o 8,9 mil. eur.

Graf 10: Potenciálny a skutočný výber úhrad za služby verejnosti poskytované RTVS*

zdroj: IFP, ŠÚ SR, RTVS

*Výnos v roku 2015 očistený o úhradu 1,6 mil. eur, ktorá spadá do roku 2014

¹³ **Manuál** k výpočtu daňovej medzery na dani z minerálneho oleja je zverejnený na stránke IFP.

Ministerstvo financií v súlade s ústavným zákonom o rozpočtovej zodpovednosti aktualizovalo a zverejňuje prognózy daňových a odvodových príjmov. Tieto prognózy boli prerokované na zasadnutí **Výboru pre daňové prognózy (VpDP) 23. júna 2015**. **KRRZ, NBS, Infostat, SISP, ČSOB, UniCreditBank a Tatrabanka označili prognózu za realistickú.**

Viac o daňových prognózach ako aj podkladové materiály je možné nájsť na [stránke IFP](#) v časti Ekonomické prognózy ⇒ [daňové prognózy](#).

Materiál prezentuje názory autora a Inštitútu finančnej politiky, ktoré nemusia nevyhnutne odzrkadľovať oficiálne názory Ministerstva financií SR. Cieľom publikovania komentárov Inštitútu finančnej politiky (IFP) je podnecovať a zlepšovať odbornú a verejnú diskusiu na aktuálne ekonomické témy. Citácie textu by sa preto mali odkazovať na IFP (a nie MF SR), ako autora týchto názorov.

Tabuľka 2: Rozdiel aktuálnej prognózy daňových príjmov oproti prognóze z februára 2015 (ESA2010, tis. Eur)

	2 014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
	z toho vplyv LEVEL/EDS					z toho vplyv MAKRA					z toho JEDNORAZOVÉ vplyvy					z toho vplyv NOVEJ LEGISLATÍVY				
Daň z príjmov fyzických osôb	190	14 982	15 605	16 574	17 816	-486	11 423	13 922	18 847	24 286	0	0	0	0	0	0	-4 999	-9 024	-8 807	-4 169
Daň z príjmov právnických osôb (cez HDP)	125 822	155 335	186 649	212 581	257 914	8 902	15 739	17 691	20 237	19 879	0	0	0	0	0	0	-7 632	3 181	3 182	520
Daň z príjmov vyberaná zrážkou	-238	-3 226	-2 137	-2 183	-15 247	237	-725	-1 836	-2 072	21 437	0	0	0	0	0	0	0	4 420	4 092	3 765
Daň z pridanej hodnoty	-11 182	41 146	42 603	44 576	46 856	11 130	32 620	31 127	32 208	24 344	41 451	-41 203	8 585	0	0	0	0	-23 598	0	0
Spotrebné dane	696	37 470	29 244	32 176	34 858	-1 161	-4 275	-3 056	-1 966	-4 481	0	0	0	0	0	0	0	5 540	27 850	27 920
Z minerálnych olejov	-183	28 948	21 914	24 593	27 428	115	3 734	4 756	5 303	3 908	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Z tabaku a tabakových výrobkov	638	5 525	4 679	4 735	4 712	-871	-5 466	-5 318	-4 931	-5 669	0	0	0	0	0	0	0	5 540	27 850	27 920
Ostatné dane	-19 063	-19 291	-20 903	-12 346	-12 926	1 101	6 222	5 350	5 937	6 678	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Daňové príjmy VS	96 225	226 417	251 061	291 378	329 272	19 723	61 003	63 197	73 192	92 144	41 451	-41 203	8 585	0	0	0	-12 631	-19 480	26 318	28 037
Sociálna poisťovňa (EAO + dlžné)	-11 590	-12 828	-13 740	-15 060	-16 496	-1 764	28 268	22 329	34 334	46 908	0	0	0	0	0	0	2 059	2 193	3 914	-21 325
Zdravotné poisťovne (EAO + dlžné)	-2 688	-20 344	-21 172	-20 420	-19 696	-851	13 625	10 767	16 554	22 616	0	0	0	0	0	0	120 048	-10 693	-10 829	-10 255
FSZP spolu	-14 278	-33 172	-34 912	-35 480	-36 192	-2 615	41 893	33 096	50 888	69 524	0	0	0	0	0	0	122 107	-8 499	-6 914	-31 580
Daňové príjmy a príjmy FSZP spolu	81 947	193 244	216 148	255 898	293 079	17 108	102 897	96 293	124 079	161 668	41 451	-41 203	8 585	0	0	0	109 476	-27 980	19 404	-3 543

